

TÁJÉKOZTATÓ MUNKA

AZ USA SZÖVETSÉGI KORMÁNYÁNAK INTÉZKEDÉSEI A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS TÁJÉKOZTATÁS TERÉN

ADKINSON, Burton W.: The Federal Government and U.S. Scientific Information. = Journal of Chemical Documentation. 2. vol. 1962. 1. no. 48-50. p.

Az [Amerikai Egyesült Államok] szövetségi kormánya és az Amerikai Egyesült Államok természettudományos tájékoztatása.

(The National Defence Education Act) és végrehajtási utasítása, mely a tudományos tájékoztató szolgálat terén vezető és irányító szerepet biztosított a National Science Foundation-nak (Országos Természettudományi Alap). Utasították a szervezetet, hogy szervezzen a tudományos eredmények hatásosabb terjesztését biztosító bibliográfiai, referáló és fordító, valamint ezekkel összefüggő egyéb szolgálatokat és dolgozzon ki programot a tudományos adatok hozzáférhetőségét elősegítő, új, javított rendszerek kidolgozására, beleértve a gépi módszereket is. A National Science Foundation azt a feladatot is kapta, hogy a Szövetségi Kormány különböző tájékoztatási intézményeinek munkáját összehangolja.

Ezen megbízatás alapján 6 pontból álló programot dolgoztak ki:

1. megjavítani a tervezést és koordinációt a tájékoztató szolgálattal foglalkozó állami intézményeken belül és között. Pl. a National Institutes of Health-hez tartozó intézetek ma már közös tervet készítenek és sikerült kiküszöbölni tájékoztató tevékenységükből, hogy bizonyos területen munkáik fedjék egymást;

2. megszervezni a jobb, hatásosabb tájékoztató szolgálat kidolgozását célzó kutató munkát, mely magában foglalja a tudományos adatok feldolgozását, közlését, raktározását és visszakeresését. E területen jelenleg főleg három témával foglalkoznak intenzíven:

- a. a kutatók tájékoztatási szükségletének meghatározásával;
- b. a feldolgozás és visszakeresés mechanizálásával; és
- c. a gépi fordítással;

3. a Szövetségi Kormány a különböző tudományos szövetségeket is bátorítja, hogy tájékoztató szolgáltatásukat fejlesszék. Példa erre az American Chemical Society-hez tartozó Chemical Abstracts Service, mely e program keretében fejlesztette és gépesítette tájékoztató szolgálatát. Az American Institute of Biological Science tervet dolgozott ki, melynek alapján a biológusok tájékoztatási igényét, valamint az igények kielégítésének legkielégítőbb módját tanulmányozzák. Hasonló tanulmányt folytat az American Institute of Physics is. Az American Mathematics Society szintén tervet dolgozott ki a matematikusok közötti tájékoztató cseréjének javítására, beleértve rendszeres közlemény-cserét szovjet matematikusokkal.

Jelentős támogatást nyújtanak számos orosz nyelvű szaklap és monográfia, valamint jelentősebb kínai és japán nyelvű anyag fordítására és kiadására. E program keretében

került sor néhány lap és referálólap kiadására, valamint referáló és bibliográfiai szolgáltatás létesítésére;

4. azonos vagy hasonló tájékoztatási program esetén szorosabb kooperáció kiépítése a különböző állami szervek között. Így pl. a Department of Defense, az U.S. Atomic Energy Commission, a National Aeronautics and Space Administration, az Office of Technical Services és a National Science Foundation együttműködik a nem publikált jelentések anyagának szétküldése terén;

5. a nemzetközi dokumentációs szervezetekben, elsősorban a FID-ben az Egyesült Államok képviselői munkájának fokozása és koordinálása. Fokozták az együttműködést az International Council of Scientific Union-nal és az UNESCO-val is;

6. oktatási programot dolgoztak ki a dokumentálók kiképzésére. A dokumentáció területén ugyanis hiány van képzett szakemberekben; a szolgálat megjavításának egyik előfeltétele, hogy kellően képzett személyekkel rendelkezzenek. Az oktatási programban helyet kapott a kutatók képzése is, mely során elsajátíthatják azokat a módszereket, melyek segítségével kihasználhatják a dokumentációs szolgálat előnyeit. Mind a kutatók, mind a tájékoztató szakemberek kiképzése terén a fő feladat az egyetemekre s velük kapcsolatos intézményekre hárul. (ML)

UTIPUSU AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIA TERVE A SZOVJETUNIÓBAN

FONOTOV, G.: Rekomendatel'noj bibliografii sirokuju dorogu. = Bibliotekar' (Moszkva). 1961. 10. no. 27-29.p.
Szabad utat az ajánló bibliográfiának.

A szovjet ajánló bibliográfiának szép hagyományai vannak. Értékesek a "Biblioteka szamoobrazovanija" (Az önképzés könyvtára), a "Beszedü o

knigah" (Könyvmegbeszélések), az Ékszpressz-informacija (Gyorstájékoztató) és az ezekhez hasonló ajánló bibliográfiai típusok, de az ajánló bibliográfia hatékonyságának emelése érdekében szükség van újabb típusok kialakítására is. Már régebben szó van egy Kniga o knigah (Könyv a könyvekről) című publikáció megindításáról. Megemlítjük, hogy ennek a kiadványnak a szükségességét már a Pártnak Az irodalmi kritikáról és a bibliográfiáról szóló határozata is hangsúlyozta.

A Könyv a könyvekről - egy sajtóságos, az olvasók nagy tömegeinek szánt, a könyvek dus választékában könnyű eligazítást nyújtó kalauz lenne. Ebben az utípusu bibliográfiában még a hagyományos egyedi annotációt is el lehetne hagyni, mert valamely könyvnek ebbe az eligazító kalauzba való pusztá felvétele már azt fejezné ki, hogy értékes, olvasásra ajánlott, tartalmas műről van szó. Fontos követelmény azonban, hogy a leendő bibliográfia anyagának rendszerezése jól áttekinthető és szabatos legyen és hogy az egyes szakcsoportokat megfelelő tanulmányok vezessék be. A tervezett új típusu kiadványnak az alapján a könyvtárosok - saját könyvanyaguk figyelembevételével - olvasási terveket készíthetnének olvasóik számára és egyuttal azt is könnyen megállapíthatják majd, milyen értékes, az olvasóknak ajánlható könyvek hiányoznak könyvtáruk állományából. Ugyanakkor a könyvkiadók is tájékozódást nyernének arra vonatkozóan, melyek azok az értékes művek, melyeket viszonylag régebben adtak ki. (PS)